

SINIF : 6			
SÜRE : 8 saat			
DİNLEME METNİ			
ORAN: %30	ORAN:%20	ORAN: %20	ORAN:%15
DİNLEME/İZLEME	KONUŞMA	YAZMA	DİL BİLGİSİ
1. Dinleme/izleme kurallarını uygulama 2. Başkalarını rahatsız etmeden dinler/izler. 4. Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanır.	1. Konuşma kurallarını uygulama 4. Standart Türkçe ile konuşur. 5. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar. 7.Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşur. 8. Konuşmasında nezaket kurallarına uyar. 12. Tekrara düşmeden konuşur.	1. Yazma kurallarını uygulama 1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder. 2. Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar. 5. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar. 11.Yazım ve noktalama kurallarına uyar.	2. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama/uygulama 7. Sıfat tamlamalarının kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.
2. Dinlenen/izlenenin anlama ve çözümleme 1.Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır. 6.Dinlerken/izlerken olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler. 7.Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini fark eder. 14. Kendini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar. 19. Dinlediği/izlediği metne farklı başlıklar bulur.	5. Kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma 1.Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder. 3. Sorunlarına konuşarak çözüm arar.	3. Farklı türlerde metinler yazma 3.1. Olay yazıları yazar.	
4. Söz varlığını zenginleştirme 3. Tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıltmacaları ezberler/kullanır.		4. Kendi yazdıklarını değerlendirmeye 2. Yazdıklarını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.	

Hacivat- Bak Karagöz'üm, mübarek ramazan geldi, gidiyor. Önümüz bayram. Cenabı Hak cümlemizi elemsiz kedersiz nice senelere yetiştirsin.

Karagöz- Âmin!

Hacivat- Dedim bu gece Karagöz'üme gideyim, şöyle bir tatlı tatlı konuşayım. Sen ise başladın abuk sabuk söylemeye.

Karagöz- Bulsam kaparım.

Hacivat- Neyi?

Karagöz- Kavuk, sarık, ne bulursam.

Hacivat- Öyle değil efendim, yani birtakım edepsiz sözlere başladın.

Karagöz- Ne! Ben Edip Bey'le haşlama yemedim.

Hacivat- Canım Karagöz'üm, şimdi latifeyi bırak da dinle. Malum ya önümüz mübarek bayram. Çoluk çocuk başıma toplandılar. Üstümüzde başımızda yok dediler. Hazır elimde beş on kuruş param var iken hemen çarşıya gittim. Hepsinin ayaklarına birer pabuç, üstlerine birer entarilik basma aldım. Aman Karagöz'üm ne sevindiler!

Karagöz- Kimin umurunda, bana ne!

Hacivat- Karagöz'üm öyle mi derler!

Karagöz- Ya ne derler?

Hacivat- Güle güle giysinler derler!

Karagöz- Peki öyle derim.

Hacivat-Eksik olma Karagöz'üm. Malum ya önümüz kış. Hazır param varken doğru odun iskelesine gittim. 500 okka kömür, iki çeki de odun aldım. Eve getirdim.

Karagöz- Güle güle giysinler. Üstlerinde başlarında paralansın.

Hacivat- Aman birader, ben kömür, odun aldım.

Karagöz- İyi ya işte, üstlerinde başlarında paralansın.

Hacivat- Onu öyle demezler Karagöz'üm. Güle güle yakınınız. Külü beyaz olsun, karşısında çoluk çocuk güle güle ısınınız.

Karagöz- Güle güle yakınınız, külü beyaz olsun.

Hacivat- Eksik olma Karagöz'üm. Geçen kış bizim evin damı akıyordu. Bir usta getirdim. Kiremitleri aktardım. Bazı ufak tefek yerleri de tamir ettirdim. Bir de güzel yağlı boya vurdurdum. Görme, Karagöz'üm, yepyeni bir ev oldu.

Karagöz- Güle güle yansın. Külü beyaz olsun. Alevi gökyüzüne çıksın. Karşısında çoluk çocuk güle güle ısınsın.

Hacivat- A birader, sen ne söylüyorsun! Ben evimi tamir ettirdim.

Karagöz- İyi ya işte, güle güle yansın.

Hacivat- Onu öyle demezler. Güle güle oturun, çoluğunuz çocuğunuzla oturun. Allah nazardan saklasın derler.

Karagöz- Güle güle oturun, çoluğunuz çocuğunuzla oturun.

Hacivat- Derken efendim, şöyle bir sokağa çıkayım, iftarlık öte beri alayım dedim. İleride, tam bizim evin köşesinde iki kişi kavga ediyorlar. Yanlarına gittim: "Ayıptır, mübarek günde kavga olur mu? Yapmayın, etmeyin!" dedimse de kim dinler! Öteden zaptiyeler geldiler. Onlarla birlikte beni de kavga ediyor sanarak yakaladılar, doğru hapisaneye attılar.

Karagöz- Güle güle oturun, güle güle oturun.

Hacivat- Karagöz'üm, onu öyle demezler. Esef etme kardeşim, dostun biri çıkarmazsa biri çıkarır diyerek beni teselli edecek yerde gönlümü kırıyorsun.

Karagöz- Esef etme Hacı Cavcav, dostun biri çıkarmazsa biri çıkarır.

Hacivat- Derken Karagöz'üm, benim suçlu olmadığım anlaşıldı, hapisaneden çıkardılar. Eve giderken bizim pideci fırınına uğrayıp bir iki pide alayım dedim. Fırının önünde dururken pişirici, küreği çekince sapı gözüme değdi, gözümün biri çıktı.

Karagöz- Esef etme Hacı Cavcav, dostun biri çıkarmazsa biri çıkarır.

Hacivat- A birader, benim gözüm çıktı.

Karagöz- Esef etme Hacivat.

Hacivat- Karagöz'üm, onu öyle demezler. Fırıncıya çıkışlılar. Kör müsün? Görmüyor musun? Önünüze, arkanıza bakın, terbiyesiz utanmazlar sizi, derler.

Karagöz- Evet... sizi utanmazlar, arlanmazlar. (Hacivat'a bir tokat atar.)

Hacivat- Aman birader ne yapıyorsun?

Karagöz- Fırıncıyı tokatlıyorum. Önüne ardına baksın.

Hayalî Küçük Ali'den
kısaltarak alınmıştır.

Tema : İletişim
Sınıf : 6
Süre : 8 ders saati

A. DİNLEYELİM ANLAYALIM

HAZIRLIK

• Ulaşılabilen Karagöz ve Hacivat resimleri sınıfın uygun yerlerine asılır. Öğrencilere Karagöz ve Hacivat ile ilgili neler bildikleri sorularak sınıf içi sohbet ortamı oluşturulur. Karagöz ve Hacivat ile ilgili aşağıdaki bilgiler aktarılarak öğrenciler metnin dünyasına hazırlanır.

Karagöz, deriden ve mukavvadan biçilip boyanmış şekillerin, arkadan ışık verilip bir beyaz perde üzerine yansıtılarak oynatılan bir hayal oyunudur.

Yazılı kaynaklarda çeşitli adlarla anılan, halkın kısaca “ Karagöz oyunu” dediği bu temsil, Anadolu’da ilk defa Bursa’da ortaya konmuştur.

Ulu Cami yapılırken duvarcı olarak çalışan Hacı İvad Kalfa (Hacivat) ile demircilik yapan Karagöz karşılaştılar mı gevezeliğe, şakaya dalıp işi unutulmuş. Bunların nükteli konuşmalarını duyan öbür işçiler de işi bırakır onları dinlemiş. İşin geciktiğine inandırılan devrin padişahı onları öldürtmüş. İşçilerin çok üzülp işi bırakmaları üzerine, padişah yaptığı işin yanlışlığını anlamış. Padişahın görevlendirdiği bir kişi tarafından Karagöz ve Hacivat bir perdeye yansıtılarak oynatılmaya başlanmış.

DİNLEME VE ANLAMA

• Metin bir kez dinletilir. Metin ikinci kez dinletilmeden önce öğrencilerden seçici dinleme/izleme yöntemine uygun olarak, metinde geçen ve günlük hayatta olumlu ve olumsuz durumlarda söylenen kalıplaşmış ifadelerle dikkat ederek dinlemeleri istenir. Bu sırada öğrencilerin “başkalarını rahatsız etmeden” dinleyip dinlemedikleri, “dinleme/izleme yöntemini” uygulayıp uygulamadıkları gözlemlenir.

METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME

• Öğrencilerden verilen kelimeleri, uygun olan açıklamayla eşleştirmeleri istenir (Çalışma Kâğıdı 1).

• Öğrencilerden, belirtilen durumlarda söylenebilecek sözlere örnekler vermeleri istenir (Çalışma Kâğıdı 2).

Öğrencilerden Karagöz ve Hacivat’ın kişilik özelliklerini karşılaştırmaları istenir (Çalışma Kâğıdı 3).

Öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilir:

1. Karagöz ile Hacivat’ın etkili bir iletişim kuramamalarının nedeni nedir?
2. Günlük hayatta çeşitli durumlarda söylenen ifade kalıplarının çevremizdekilerle iletişim kurmamızdaki önemi nedir?
3. Sizce etkili bir iletişim kurabilmek için nelere dikkat etmeliyiz?
4. Hacivat’ın yerinde olsaydınız, Karagöz’ün anlayışsızlığı karşısında nasıl bir tepki gösterirdiniz?
5. Dinlediklerinize ilişkin nasıl bir sonuca varıyorsunuz?
6. Siz olsaydınız metne nasıl bir başlık verirdiniz?

- Öğrencilerden aşağıdaki sayısmaca, tekerleme ve yanılmaları ezberlemeleri ve kendi aralarında bir “Kelime Oyunu” düzenleyerek en çok sayısmaca, tekerleme ve yanılmayı hatasız söyleyen arkadaşlarını belirlemeleri istenir.

Sayısmacalar - Tekerlemeler – Yanılmalar

<p>Pazara gidelim, Bir tavuk alalım, Pazara gidip, Bir tavuk alıp ne yapalım? Gıt gıdak diyelim. Happur huppur, Happur, huppur yiyelim.</p>	<p>Eveleme develeme Evvel altı elma yedi Seren sekiz serçe dokuz Tarmanın topu kara A devenin çatı kara</p>	<p>Bir iki tombul tekir Camdan bakar Başına takar Hop hop, altın top</p>
<p>Bir iki üç Söyemesi güç Sana verdim bir elma Adını koydum Fatma Hop hop hop Bir büyük altın top</p>	<p>Kuzu kuzu me Bin tepeme Haydi gidelim Ayşe teyzeme.</p>	

Ben bademe baktım, badem bana baktı; ben bademden bıktım, badem benden bıktı.

Çatalca'da topal çoban çatal yapar, çatal satar. Bilmem parası var mı da çatal sapan yapar, satar; bilmem parası yok mu da çatal sapan yapar, satar.

Kırk küp, kırkının da kulpu kırık küp.

Sizin bacaya konmuş allı ballı kabaklı baykuşa kürkü yırtık kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne eklemişler. Bizim bacaya konmuş allı ballı kabaklı baykuş demiş ki: "Nasılın allı ballı kabaklı bay kuş? "

Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada su şişesi.

Paşa tası ile beş tas has kayısı hoşafı.

Ocak kıvılcımlandırıcılardan mısın, kapı gıcırdatıcılardan mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılardanım, ne kapı gıcırdatıcılardanım.

Sizin damda var beş boz başlı beş boz ördek. Bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe” Siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz?” demiş.

B. KONUŞALIM

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nun "Konuşma" becerisi "Konuşma kurallarını uygulama ve kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma" amaçlarına bağlı kazanım tablosunda belirtilen kazanımları gerçekleştirmek için verilen "Beni Affeder misin etkinliğini yaptırılır.

BENİ AFFEDER MİSİN?

DERS	: Türkçe
SINIF	: 6
YAKLAŞIK SÜRE	: 1 ders saati
TEMEL BECERİLER	: İletişim kurma, yaratıcı düşünme
ÖĞRENME ALANI	: Konuşma
AMAÇ	: Kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma
Not:	"Olumsuz tutum ve davranışlarla başa çıkabilme becerisi geliştirir." Özel Eğitim ara disiplini kazanımı ile ilişkilendirilir.

SÜREC

Öğretmen, "Herkes, günlük hayatında çeşitli ortamlarda kendisini üzen, inciten, öfkeliendiren bazı tutum ve davranışlarla karşılaşabilir. Bu tip tutum ve davranışlara herkesin gösterdiği tepki de birbirinden farklı olabilir. Bu tepkilerin bazıları olumlu bazıları ise olumsuz olabilir. Şimdi biraz düşünelim. Evde, okulda, otobüste, yolda, oyun oynarken bizi üzen, inciten, öfkeliendiren davranışlar nelerdir?" diyerek öğrencilere düşünme süresi verir. Öğrencilerden gelen "otobüse binerken sıraya riayet edilmemesi, bir arkadaşının kendisinden izin almadan eşyasını kullanması, hazırladığı ödevin kardeşi tarafından yırtılması" gibi davranış örneklerini tahtaya yazar.

Öğretmen, öğrencilere, bu davranış örneklerinden " bir arkadaşının kendisinden izin almadan eşyasını kullanması"na nasıl tepki göstereceklerini sorar. Öğrencilerden gelen; küsmek, kavga etmek, ağlamak, öğretmene şikâyet etmek, arkadaşını bu konuda sözlü olarak uyarmak, onunla aynı davranışta bulunmak gibi olumlu veya olumsuz bir tepkiyi o davranışın karşısına yazar. Daha sonra, birçoğu uygun olmayan bu tepkilerin her biri öğrencilere analiz ettirilerek sonuçları hakkında konuşulur. Bu davranış şekillerinden hangilerinin çözüm olabileceği, hangilerinin ise yeni sorunlara yol açabileceği sınıfta tartışılır. Bu davranışlardan en uygun olan "arkadaşının sözlü olarak uyarılması" tepkisi ele alınarak bunun olumlu yanları ortaya konulur. Günlük hayatta karşılaşabileceğimiz olumsuz tutum ve davranışlara karşı bizim doğru ve olumlu tepkiler vermeyi öğrenmemizin toplum içindeki diğer insanlarla daha iyi iletişim kurmamızı ve kendimizi mutlu ve başarılı hissetmemizi sağlayacağı vurgulanarak dersin işlenişi tamamlanır.

Not: Güdümlü konuşma yöntemi kullanılır.

Alternatif bir etkinlik olarak "Karagöz" metnini canlandırma etkinliği de yaptırılabilir. Bu amaçla metnin fotokopisi öğrencilere dağıtılarak ikiye bölünmüş gruplar oluşturulmaları istenir. Öğrencilere hazırlanmaları için bir ders saati süre verilir. Gönüllü öğrenciler metni canlandırırken diğer öğrencilerden arkadaşlarını "sesini ve beden dilini etkili kullanma" açısından değerlendirmeleri istenir.

Öğrencilere konuşmalarına başlamadan önce kazanım tablosunda verilen kurallar hatırlatılarak bunlara uymaları istenir.

C. YAZALIM

“ Karagöz” adlı metinden bir bölüm seçilerek tahtaya yazılır. Öğrencilere metnin karşılıklı konuşmalardan oluştuğunu belirtilerek hangi konuşmayı kimin yaptığının nasıl anlaşıldığı sorulur. Öğrencilerin, karakterlerin isimlerinin verildiğini belirtmelerinden sonra, metnin aynı bölümü konuşma çizgisiyle verilir. Öğrencilere “Sizce bu işaretin işlevi nedir?” sorusu yöneltilerek konuşma çizgisiyle ilgili önceki bilgiler hatırlatılır.

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nun “yazma” becerisi “farklı türlerde metinler yazma” amacına bağlı “Olay yazıları yazar.” kazanımını gerçekleştirmek üzere öğrencilerden farklı ortamlarda yapılan konuşmalardan birini seçerek yazıya geçirmeleri istenir. Bunun için öğrencilerden “yaşanmış veya yaşanması muhtemel bir olayı anlatmaları; serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirlemeleri; olayların yerini, zamanını, şahıs ve varlık kadrosunu belirleyerek bunlar arasında ilgi kurmaları; şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenir.

Öğrencilere aşağıdaki durumlar örnek olarak verilebilir:

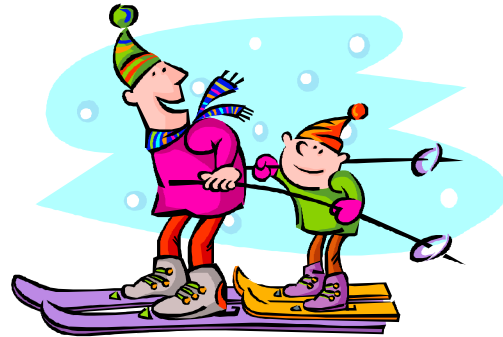
- Alışverişe giden bir öğrencinin satıcılarla yaptığı konuşmalar
- Aile bireyleri arasında geçen konuşmalar
- Arkadaşlarla gidilen bir gezi sırasında yapılan konuşmalar
- Biriyile tanışma sırasında yapılan konuşmalar

Öğrencilerden kahraman sayısına göre gruplar oluşturmaları istenir. Öğrencilere, kendilerine bir sembol veya işaret belirleyerek konuşmaları belirtmede isim yerine bu sembol veya işareti kullanmaları söylenir. Yazma çalışmaları sırasında öğrencilere kâğıt ve sayfa düzenine dikkat etmeleri, Türkçenin dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurmaları, yazma ve noktalama kurallarına uymaları, öğrencilerden yazdıklarını dil ve anlatım yönünden değerlendirmeleri istenir. Belirlenen öğrencilere yazdıkları metin okutularak en güzel metni yazan grup ödüllendirilir.

Öğrencilerin yazdıkları, “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılarak değerlendirilir.

Ç. DİL BİLGİSİ

- Öğrencilere sıfatlar hatırlatılır (Çalışma Kâğıdı 4).
- Sıfat tamlamalarını kavratmak amacıyla çalışmalar yaptırılır (Çalışma Kâğıdı 5). Aşağıdaki resimlerden hareketle öğrencilerden sıfat tamlamaları oluşturmaları istenir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI 1

Aşağıda dinlediğiniz metinde geçen bazı kelimeler verilmiştir. Bu kelimeleri uygun olan açıklamayla eşleştiriniz.

a. latife	☐	Türlü, önemsiz, ufak tefek şeyler.
b. çeki	☐	Üzerinde renkli biçimler bulunan pamuklu kumaş.
c. entari	☐	İki yüz elli kiloya eşit olan ağırlık ölçüsü.
ç. zaptiye	☐	Genellikle tek parçadan oluşan kadın giysisi.
d. öteberi	☐	Şaka.
e. okka	☐	Ağırlık ölçüsü.
f. basma	☐	Osmanlı İmparatorluğu'nda toplum güvenliğini sağlamakla görevli askeri polis kuruluşu ve bu kuruluştan olan er.

ÇALIŞMA KÂĞIDI 2

Aşağıdaki durumlarda söylenen kalıplaşmış ifadelere örnekler veriniz.

Çocuğunu uzak bir yere gönderen anne babaya.....

.....

Zor bir işi yapmak zorunda olan kişiye.....

.....

Yeni evlenen bir çifte.....

.....

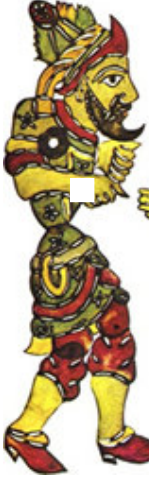
Hasta olan bir kişiye.....

.....

ÇALIŞMA KÂĞIDI 3

Aşağıdaki kutucuklara Karagöz ve Hacivat'ın kişilik özelliklerini yazınız.

Hacivat

Karagöz

www.turkceciler.com

Türk Dili ve Edebiyatı Kaynak Sitesi

ÇALIŞMA KÂĞIDI 4

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin sıfat mı yoksa ad mı olduğunu karşılıklarına (x) işareti koyarak belirtiniz.

	<u>AD</u>	<u>SIFAT</u>
a. <u>Tembel</u> çocuk ödevini yapmamış.
b. <u>Yaşlı</u> insanlara yer veriniz.
c. <u>Kaçıncı</u> sınıfa gidiyorsun?
ç. <u>Ağaçlar</u> çiçek açtı bile!
d. Çocuklar parkta <u>oyun</u> oynuyor.
e. Her sabah <u>güneş</u> mutlaka doğacaktır.
f. <u>Küçük</u> adam nasıl bakalım.

ÇALIŞMA KÂĞIDI 5

Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde eğik yazılan tamlamaları gruplandırınız. Bu tamlamaları tamlayan ve tamlanan açısından karşılaştırarak gruplar arasında ne gibi bir farklılık olduğunu tespit ediniz.

VASİYET

Eski zamanlarda, atları çok seven ve aynı zamanda *akıllı bir adam* vardı. *Bu adam* günün birinde öldü. Ardında on dokuz cins at bıraktı. Adam vasiyetinde, atlarının yarısının oğluna, dörtte birinin sadaka olarak fakirlere, beşte birinin de uşağına verilmesini istiyordu. *Köyün yaşlıları* işin içinden çıkamadılar. 19 atın yarısını *adamin oğluna* nasıl vereceklerdi? Oğlana 9 at verseler, geriye kalan atı ikiye bölemeyeceklerine göre, bu vasiyeti nasıl yerine getireceklerdi? İki haftadan fazla bir zaman *bu işin* üzerinde düşündüler, ama *çıkarmak bir yol* bulamadılar. Sonunda, komşu köyde yaşayan bilgenin yanına gidip ondan yardım istemeye karar verdiler.

Bilge, adamlar geldiğinde, atının üzerinde gezintideydi. Onlara nasıl yardım edebileceğini sordu. Onlarda ölen adamın vasiyetini anlattılar: 19 atın yarısını oğluna, dörtte birini fakirlere, beşte birini de uşağına vermeleri gerekiyordu, ama bunu başaramamışlardı. Bilge problemi hemen çözeceğini söyledi. Birlikte köye gittiler. Bilge 19 atı yan yana dizdirdi. Sonra en başa kendi atını getirip sıraya dahil etti. Şimdi atların sayısı 20 olmuştu. Daha sonra, *atların yarısı* olan 10 atı adamın oğluna verdi, dörtte biri olan *beş atı* sadaka olarak fakirlere vermek üzere kenara ayırdı. Beşte bir olan *dört atı* da uşağına verdi. Böylece *vasiyet gereği* dağıtılması gereken *atların sayısı* 19'u buluyordu. Geriye kalan yirminci at da zaten kendi atıydı.

Bilge, bu bölüştürme işlemini köyün yaşlılarının gıpta ve hayranlık dolu bakışlarının altında yaptıktan sonra oradan uzaklaştı.

1.Grup

2.Grup

İki grup arasındaki tamlama farklılığı

.....
.....
.....